



Jonge eekhoorn. Foto Riet Pijnappels

## Opvangcentra voor wilde inheemse dieren hebben toekomst!

Dit ingezonden artikel is een reactie van Charles Brosens en Ido B. Toxopeus (Verenging van Opvangcentra voor Niet-gedomesticeerde Dieren, VOND) op het opinieartikel van Els Poel Hellinga (Stichting Egelopvang Amstelveen) in de vorige *Zoogdier*. Zij maakt zich zorgen of er met name voor de kleine egel-opvangcentra nog toekomst is door strengere overheidsregels. Brosens en Toxopeus geven hun visie op de toekomst van opvangcentra voor álle in het wild levende inheemse dieren.

Ingezonden door: Charles Brosens en Ido B. Toxopeus

Vrijwel alle inheemse diersoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Het uitgangspunt van deze wet is dat inheemse dieren door de mens met rust gelaten moeten worden. Het is daarom verboden om hen in bezit te hebben. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) kan hiervoor ontheffingen geven, bijvoorbeeld voor opvangcentra. Dit uitgangspunt onderschrij-

ven wij van harte, omdat het in het belang van de dieren is. Het ministerie was in het verleden echter wel erg rigide. Zij vond dat ook inheemse dieren in nood aan hun lot overgelaten moesten worden en er geen reden was om ze op te vangen. Het ministerie verleende vanaf 2001 geen ontheffingen meer, waardoor veel opvangcentra in de problemen kwamen. Dat ging ons veel te ver. Samen met de Dierenbescherming

en de Vogelbescherming hebben wij er bij het ministerie op aangedrongen dat opvang van inheemse dieren wél nodig is, en dat dit ook op een verantwoorde wijze kan. Wij waren daarom verheugd toen in 2007 het ministerie bereid was opnieuw ontheffingen te verstrekken aan opvangcentra voor inheemse dieren. Het ministerie stelde als voorwaarde dat opvangcentra getoetst moesten worden aan een kwali-

teitsnorm. Opvangcentra willen, met goede reden, iets doen wat de wet gelukkig verbiedt, namelijk inheemse dieren houden. Wij vinden het vanzelfsprekend dat uitzonderingen op dat verbod alleen gemaakt worden voor opvangcentra van bewezen kwaliteit, immers het welzijn van het dier is in het geding.

Het ministerie heeft de VOND gevraagd een toetsbare en handhaafbare kwaliteitsnorm op te stellen. De afgelopen twee jaar hebben wij samen met zoveel mogelijk opvangcentra het zogenaamde "Kwaliteitsprotocol" ingevuld. Hierbij hebben we getracht de grootste gemene deler te vinden van wat de opvangcentra onder kwaliteit verstaan, waarbij we ook rekening moesten houden met de wensen van het ministerie. Dankzij de inzet van velen die bereid waren met ons mee te denken hebben wij de kaders kunnen schetsen van kwaliteit in de opvang van wilde inheemse dieren. Het gaat dan om verschillende aspecten zoals huisvesting, (medische) verzorging en hygiëne, maar ook om samenwerken, transparantie, verantwoording en het waarborgen van continuïteit. We hebben er samen voor gekozen om de kaders te schetsen en niet, bijvoorbeeld, de dimensies van verblijven voor te schrijven. Door de kaders te geven is het Kwaliteitsprotocol voldoende flexibel om toe te passen bij de verschillende opvangcentra die Nederland kent, of ze nou klein zijn of groot, of ze nou egels opvangen of vogels, of zeehonden. Wij denken dat we erin zijn geslaagd die grootste gemene deler in een handhaafbare norm om te zetten en voelen ons daarbij gesterkt door de steun van opvangcentra, Dierenbescherming en Vogelbescherming.

Hoewel veel opvangcentra bij het maken van het kwaliteitsprotocol betrokken zijn geweest, zijn er ook nog enkele centra die zich zorgen maken over wat er allemaal zou moeten en wat er niet zou mogen in de toekomst. We zijn graag bereid om samen met deze centra te kijken of en hoe aan het kwaliteitsprotocol kan worden voldaan. De ervaring leert inmiddels dat de normen heel werkbaar zijn, zowel voor kleine als voor grotere centra.

Dat neemt niet weg dat we ons terdege realiseren dat de aanpassing aan de normen soms ook moeilijk zal zijn. Groot of klein, de meeste opvangcentra zullen een extra inspanning moeten leveren. Dan kan het gaan om het verbeteren van de administratie, of het creëren van ruimte voor besmettelijke dieren apart van andere dieren. Soms kan met het maken van keuzes

volstaan worden: hoeveel dieren kan ik maximaal op een verantwoorde wijze opvangen? Kan ik samenwerken met anderen om taken te verdelen?

Sommige opvangcentra vragen zich af: wat levert deze inspanning ons op? Erkenning! De overheid ziet nu weer het belang en de maatschappelijke rol van opvangcentra in. Maar deze erkenning heeft ook een ander aspect. Met ontheffingen gekoppeld aan het kwaliteitsprotocol wordt het in één oogopslag duidelijk aan wie de zorg voor hulpbehoevende inheemse dieren kan worden toevertrouwd. Dat zal het draagvlak voor opvangcentra alleen maar vergroten. Erkenning en draagvlak zijn de eerste stappen op weg naar structurele financiële steun vanuit de (lagere) overheid, en de maatschappij in algemene zin.

Ook voor de opvangcentra onderling is die duidelijkheid een goede zaak: niets staat samenwerking nog in de weg. De egelopvangcentra zijn een goed voorbeeld van hoe je samen meer dieren kunt helpen dan alleen. Ook diverse vogelopvangcentra, met elk een eigen specialisme, werken goed samen om aan alle vogels hulp te bieden. Wij willen er met alle opvangcentra aan werken om die samenwerking uit te breiden, zodat in het hele land, alle diersoorten goed worden opgevangen. We kunnen allemaal nog veel van elkaar leren, en door goed samen te werken en te overleggen kunnen we een landelijk netwerk bouwen van opvangcentra, klein en groot, met eigen specialismen waarmee alle dieren waar nodig geholpen kunnen worden.

Wij kennen de mensen achter al die goede opvangcentra als zeer betrokken, deskundig, flexibel, creatief en behept met een flinke dosis doorzettingsvermogen. Wij zien de toekomst daarom met vertrouwen tegemoet. Sterker nog, we durven met stelligheid te beweren dat de toekomst van opvangcentra voor inheemse dieren er met de komst van het kwaliteitsprotocol beter op is geworden.

Charles Brosens, Voorzitter  
Ido B. Toxopeus, Projectcoördinator Kwaliteitsprotocol  
[secretariaat@vond.org](mailto:secretariaat@vond.org)

Reacties zijn ook welkom op: [jaarvandeegel@vzz.nl](mailto:jaarvandeegel@vzz.nl)

*Naschrift: ten tijde van het schrijven heeft het Ministerie het Kwaliteitsprotocol van VOND in beraad.*

Van boven naar beneden:  
Houtduif, Haas, Merel en Steenuil.  
Foto's Riet Pijnappels

